

Ankara Keçisi

Bünyamin ZİLE

Ankara'ya yaklaştıkça dağlar bembeyaz görünür. Sanırsın Ağustos ayında kar yağmış. Yaklaştıkça bunun bir mermer dağ olduğu zannına kapılırsın. Biraz sonra dağın hareket ettiğini görür şaşırırsın. Arabanı durdurup seyretmek istersin bu manzarayı. Biraz daha yaklaşmak istersin. Dağ gerçekten de kıpır kıpır hareket ediyor! Biraz daha yaklaştığında güftesiz notasız hemen oracıkta anında bestelenen hoş bir müzik sesi gelir kulağına. Sanki Beethoven, Mozart bestesi dinliyormuşçasına sessizce eşsiz güzelliği seyredersin, büyük bir vecd içerisinde müziği

dinlersin. Ruhunun dinlendiğini, içini bir sevinç dalgasının kapladığını hissedersin. Arada bir yanık kaval sesi de duyduğun olur. İşte o zaman anlarsın dağın bir keçi sürüsüyle kaplı olduğunu. Ve bilirsin ki ince, kalın, büyük, küçük çanları bu keçi sürüsünden başka hiçbir canlı ya da hiçbir orkestra bu kadar uyumlu ve bu kadar güzel çalamaz. Dünyanın en büyük bestekarları bile bu güzel müziği anında besteleyemez. Saatlerce oradan ayrılmak istemezsin.

Baharın yeni başladığı zamanlarda "Akdavar" çiğindirlik (söğüt ve kavak

ağacının taze sürgünleri) yiyormuş dendiğinde civarda bulunan zengin, fakir, aydın, cahil hemen herkes Akdavarı (Ankara Keçisi) seyretmeye gider. Çevreyi güzel bir çiğindirlik kokusu kaplar. Sanırsın ki misk ü amber sarmış dört bir yanı. Ve yine değişik, güzel bir musiki ziyafeti... Sadece bu mu? Ya o elastik ve kıvrımlı tiftiklerinin her biri ayrı figürler çizerek bir uyum içerisinde dans edişleri, görülmeye değer başka bir seyirlik olur...

Bembeyaz tiftikleri kıvrım kıvrım neredeyse toprağa değerken ve al-

nındaki kakülü gözlerini örterken, dahası vücudundaki orantılı güzelliği dünyanın en ünlü heykeltıraş ve ressamlarını her zaman kışkırtacak derecede canlı bir sanatsal figür olarak duruşu var ki hangi heykeltıraş, hangi ressam ve fotoğraf sanatçısı etkilenmez bir düşünün. Bu öyle bir güzellik ki Evliya Çelebiye Ankara Keçisini “Süt gibi beyazdır, bu dünya üzerine böyle mahluk yaratılmamıştır” diye tanımlar. Bu güzelliğin yanında “Afrodit”in güzelliği sönük kalır diyemem. O başka bir güzelliktir...

Zarif bir hayvan olan Ankara Keçisinin özgürlüğe düşkünlüğü günümüz insanını kışkırtacak derecedir. Hiç yerinde duramaz. Kapalı bir alanda saatlerce asla tutamazsınız. Dağ tepe yani dalgalı araziden hoşlanır. Oğlakları da tıpkı büyükleri gibi düşkündür özgürlüğüne. Hiç yerinde duramaz. Zıp zıp bir orada bir burada; tutup sevmek istersiniz ama tutmak ne mümkün! O derecede de meraklıdır. Yanınıza yanaşır, sizi iyice inceler ama tutulup sevdirmeyi kendisini hemen kaçar.

Otların taze sürgünlerini severek yer. Ardiç ağacının taze sürgünlerini; en sevdiği pınar (Meşe ağacının yaprakları) dır, bayılır onu yemeye. Meşe yaprağı olsun da ister kayalıklarda, ister dik yamaçlarda, üşenmez çıkar oralara. Sadece bunları mı yer? Elbette değil, Ankara çöğrafyasında bolca yetişen yavşan, kekik, çöğen, geven, yavruağzı gibi kokulu otların taze sürgünlerini de yemeyi sever.

Ankara keçisi dünyanın en temiz yaratıklarından biridir. Tiftik tüylerinin arasında asla bit, pire ve kene bulamazsınız. Ankaralının tiftiklerinden dokuduğu ve dünyanın dört bir yanına ihraç ettiği “Ankara Sofu”da

bünyesinde bit, pire, güve, toz barındırmaz. Çayırlarda besleyemezsiniz. Bağırsakları parazitlenir, çayır otunu sevmediği için yemez, hastalanır ve dünya değiştirir. O derece nazlı bir yaratıktır.

İçtikleri suya büyük önem verirler. Suyun temiz ve taze olmasına dikkat ederler. Durgun sulardan asla içmezler. Akarsuları tercih ettiğini, pınarların suyunu sevdiğini ve dahası pınarların kurnasından su içmek istediğini görürsünüz.

Tiftikleri kırkılan Ankara keçilerine, ince zarif ve küçük görünümünden dolayı Ankaralının “Cıba” adını verdiği görülür. Cıbalık dönemi yaklaşık 45 gün sürer. Bu süre içerisinde keçileri yağmurdan ve doludan korumak gerekir. Merada çok yağmura tutulursa keçiler telef olur. O nedenle Ankaralı “Cıba güden bulut güder.” özdeyişini söylemiştir.

Eskiden tiftiğinden “Ankara Sofu” dokunduğu için Ankaralının refah içerisinde yaşadığı görülür. Onun içindir ki Ankaralı bu keçiye “Ak Davar” ismini vermiştir. Dahası çobanların düşlerini süslemiş ve

“Ak davarım yüz olsa

Güttüğüm yer düz olsa

...”

Gibi güzel türküler yakılmıştır.

Bu zarif hayvanın nemli, çok sıcak ve çok soğuk havalardan, fazla yağıştan hoşlanmadığını, bu tür havalarda çabuk hastalanıp yok olduğunu görürsünüz. Ankara Keçisi karasal iklimin hüküm sürdüğü, fazla sıcak ve soğuk olmayan, nemin fazla bulunmadığı çeşitli bitki topluluğun yetiştiği yerlerin hayvanıdır. Bu iklim özelliğine en uygun yerin Ankara

çevresi olduğunu görürsünüz. Ankara iklimi onun için biçilmiş kaftandır. Onun için Ankara Keçisi ismini alır.

Meşe yaprağı, Ardiç yaprağı ve kokulu otların taze filizleri ile beslediği için eti de kaliteli ve lezzetlidir. Gevrek bir eti vardır. Keçi etinin kendine özgü kokusu bunda yoktur. Onun için sevilerek yenilir. Ünlü gezgin Evliya Çelebi Seyahatnamesinde “Tiftik keçisinin eti misk kokuludur.” diye bahseder.

Ne acıdır ki tiftikten dokunan sof kumaş, İngiliz kumaşının ucuz olmasından dolayı bu kumaşla rekabete giremedi. Zaman içerisinde tiftiğin fiyatı yok pahasına indi. Bir de üstüne ormanlara zarar veriyor yaftası asıldı. Bu zarif, güzel ve nazlı keçinin köküne kibrit suyu döküldü. Oysa ormandaki yaşlı ağaçları budayarak gençleştiriyor, ağaç tohumlarını tırnaklarıyla toprağa gömüyor ve dahası ormanlardaki kuru otları çiğneyerek orman yangınlarını engelliyordu. Birileri hata yaptıklarını anladı ama çok geçti. Zarif, güzel ve nazlı keçi sürüler halinde Ankara’yı terk etti. Tabi sadece Ankara’yı değil dünyayı da terk etti. Kalanları neslinin tükenmemesi için büyük bir mücadele veriyor. Tabi bu keçinin sevdalısı Ankaralılar da bu mücadelenin içerisinde ayrı bir önem taşıyor.

Kimildayan, yürüyen, bembeyaz karlı ya da mermer dağlar yok artık. Her biri bir şaheser olan ve her biri sadece bir defa çalınıp, dinlenen o eşsiz musiki de duyulmaz oldu. Bizlere de hiçbir zaman unutulmamacak anısı kaldı!

Yazık! Çok yazık! Ankara en büyük değerini kaybetti...